

อิทธิพลของเทพเจ้าฮินดูที่มีต่อนามมงคลของคนไทย¹

The influence of Hindu gods on Thai auspicious names

โสภณา ศรีจำปา*
sophana@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของเทพเจ้าฮินดูที่มีต่อนามมงคลของคนไทย ผลการศึกษาพบว่าจากข้อมูลชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับเทพเจ้าฮินดู 686 ชื่อ แบ่งออกตามการวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์ในด้านความหมาย โดยศึกษาเวดวงความหมายของชื่อได้ 5 ความหมาย นับจากร้อยละสูงสุดไปสู่ต่ำสุด ได้แก่ 1) ความหมายถึงเทพเจ้าและกลุ่มเทพเจ้า 2) ความหมายเปรียบเทียบกับเทพเจ้าหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้า 3) ความหมายแสดงลักษณะของเทพเจ้า 4) ความหมายแสดงว่าเทพเจ้าเป็นเจ้าของและที่มาของสรรพสิ่ง 5) ความหมายแสดงความชื่นชมยินดีต่อเทพเจ้า นามมงคลที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเทพเจ้าพบ 26 ความหมายโดยเรียงลำดับตามความถี่ 10 อันดับแรกที่หมายถึงเทพเจ้าเดี่ยวๆ ได้แก่ 1) พระอาทิตย์ 2) พระจันทร์ 3) พระศิวะ/พระอิศวร 4) พระพรหม 5) พระวิษณุ/พระนารายณ์ 6) พระกฤษณะ 7) พระอินทร์ 8) พระลักษมี 9) พระนางปารวตี และ 10) พระอัคนี นอกจากนี้ยังมีนามมงคลที่มีความหมายถึงกลุ่มเทพเจ้าที่มากกว่าหนึ่งองค์ไปจนถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพเจ้าฮินดูเป็นการยกระดับจากรูปภาษาในความหมายเบื้องต้น ไปสู่ความหมายทางวัฒนธรรมเป็นมาชาติซึ่งได้แพร่กระจาย และผสมผสานกันมาอย่างยาวนาน ได้รับการสถาปนาให้มีพลังหรือความศักดิ์สิทธิ์ มีสถานะสูงส่งเหนือมนุษย์ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ คนไทยจึงยอมรับยอมให้นำความหมายของเทพเจ้าเป็นนามมงคลด้วย

คำสำคัญ : อิทธิพล, เทพเจ้า, ฮินดู, การตั้งชื่อ, นามมงคล, ไทย

* รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

Thai society pays great attention to the importance of auspicious names with positive and beneficial meanings including those of Hindu gods. The objective of this paper is to study the influence of Hindu gods in Thai auspicious naming. According to the data, there are 686 names associated with Hindu gods. From a linguistic study of the semantic domains of these names, five semantic domains are found, ordered from highest to lowest in popularity, namely: 1) gods and groups of gods 2) metaphors of gods and things 3) god-like characteristics 4) god possession and ownership of things and 5) appreciation of gods. According to Thai auspicious names related to gods, of the twenty six presented, ten were especially popular as follows: 1) Sun 2) Moon 3) Shiva/Isavara 4) Brahma 5) Vishnu/Naraya 6) Krishna 7) Indra 8) Lakshmi 9) Parvati and 10) Agni respectively. Moreover, combinations of one to four god attributes to make an auspicious name were also found. Hindu god names were upgraded from their original meanings to possess cultural meanings according to mythologies, which became diffused and integrated over time. This created a powerful or sacred representation above humans and can be dependent. Therefore, Thais reference the characteristics and virtues of Hindu gods in selecting desirable auspicious names.

Keywords: Hindu gods, influence, Thai naming, auspicious names

1. บทนำ

คนไทยให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อ ซึ่งสามารถสืบค้นไปได้ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของการตั้งชื่อมาจนถึงปัจจุบัน การตั้งชื่อนุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับภาษาโดยตรง เพราะต้องเลือกใช้อักษรที่ไม่เป็นกาลกิณีกับวันเกิด ชื่อที่เลือกมักมีความหมายดี เป็นสิริมงคล จากการเก็บข้อมูลจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อ 4 เล่มและเว็บไซต์การตั้งชื่อ 1 เว็บไซต์ เลือกชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับเทพเจ้าและส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าฮินดูได้จำนวน 686 ชื่อเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์ในมิติความหมาย ศึกษาแควงความหมาย (semantic domain) ของชื่อทั้งหมด และเสนอประวัติเทพเจ้าที่มีจำนวนความถี่สูงที่สุดสำหรับใช้ตั้งชื่อของคนไทยจำนวน 10 อันดับ นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อก็มักใช้ภาษาสันสกฤตและภาษาบาลี โดยได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดูและศาสนาพุทธที่มีกำเนิดจากประเทศอินเดีย ซึ่งได้แพร่กระจายมาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ที่การหยาบยืมความคิด ความเชื่อ ภาษา และวรรณกรรมผ่านทางศาสนาดังกล่าวมาผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นจนกลายเป็นพื้นฐานของภาษาและวัฒนธรรมไทยไปในที่สุด ส่วนหนึ่งสะท้อนให้เห็นผ่านนามมงคลของคนไทย การวิเคราะห์ในบทความนี้ใช้กรอบแนวคิดทางภาษาศาสตร์แควงความหมาย (semantic domain) เพื่อวิเคราะห์และจัดกลุ่มความหมายของนามมงคล ทฤษฎีการผสมผสานทางวัฒนธรรม (cultural integration) ที่ใช้เป็นแนวคิดการอธิบายประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และใช้มายาคติ (mythologies) ของบาร์ตส์² (2547) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของเทพเจ้าฮินดูที่มีต่อนามมงคลของคนไทย

2. การผสมผสานของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาพุทธในประเทศไทยโดยสังเขป

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูแพร่กระจายเข้ามาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะประเทศไทยผ่านพราหมณ์ที่เดินทางมาพร้อมกับพ่อค้าชาวอินเดีย โดยพราหมณ์ทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรมให้กับพ่อค้าชาวอินเดีย เมื่อพ่อค้ามาติดต่อกับชายและพำนักอยู่ในถิ่นที่มาค้าขายเป็นเวลานาน ความเชื่อต่างๆ ได้ขยายวงไปสู่คนท้องถิ่น บทบาทของของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูมีอิทธิพลสูงมากขึ้น เมื่อได้รับการยอมรับจากชนชั้นปกครอง จากหลักฐานทางศิลปโบราณคดี อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเข้าสู่นครศรีธรรมราชและจังหวัดใกล้เคียงราวพุทธศตวรรษที่ 8-12 ซึ่งเป็นวิษณพนิกาย คือนิกายที่นับถือพระวิษณุหรือพระนารายณ์เป็นใหญ่ ทั้งนี้จะเห็นได้จากเทวรูปพระนารายณ์สวมหมวกแขกที่เก่าแก่ที่สุดพบที่

เมืองไซยาซึ่งมีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 9 (ศิวิพย์ ทองศรีเกตุ, 2523, น.9) ชุมชนโบราณนี้เมื่อรับศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเข้ามาผสมผสานกับความเชื่อท้องถิ่นเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน ทำให้อารยธรรมที่รับจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเจริญรุ่งเรืองมาก

ในช่วง 300 ปีก่อนคริสตศักราช ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งพระโสณะและพระอุตระจากเมืองปาฏลีบุตร ประเทศอินเดีย เป็นธรรมทูตเดินทางมายังสุวรรณภูมิเพื่อเผยแพร่งพุทธศาสนาซึ่งเชื่อกันว่ามาถึงบริเวณที่เป็นจังหวัดนครปฐมในปัจจุบัน

อาณาจักรทวารวดีอยู่ในสมัยพุทธศตวรรษที่ 11-12 ลงมา จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดพบประกอบด้วยคูน้ำคันดินและเนินดินที่อยู่อาศัย เนินดินที่เป็นร่องรอยของการสร้างปราสาทที่ใช้อิฐและหินในการก่อสร้างซึ่งเป็นของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู สำหรับโบราณสถานของพุทธศาสนาเป็นสถูปเจดีย์และวิหารสร้างด้วยอิฐซึ่งเหลือแต่เพียงฐาน นักวิชาการได้ประมาณช่วงสมัยของอาณาจักรทวารวดีว่าประมาณพุทธศตวรรษที่ 12-17 ซึ่งสอดคล้องกับคำบอกเล่าในจดหมายเหตุจีนว่าเมืองโต-โล-โป-ติ เป็นรัฐที่มีความรุ่งเรืองทางพุทธศาสนามีเมืองสำคัญอยู่ที่นครปฐม

ดังนั้น ในยุคนี้จึงมีการผสมผสานระหว่างการนับถือคติพราหมณ์แบบฮินดูและพุทธศาสนาแบบหินยานในปลายพุทธศตวรรษที่ 14-15 แม้จะยังคงปฏิบัติตามแนวพุทธหินยาน แต่มีการรับเอาพุทธแบบมหายานเข้ามาด้วย จนกระทั่งในปลายสมัยพุทธศตวรรษที่ 18 สมัยสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงทรงรับเอาพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ซึ่งแผ่เข้ามาทางใต้เข้ามา (พลาดิษฐ์ สัทธีชัยกิจ, 2546, น.117)

นอกจากนี้ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอาณาจักรของเมืองสุโขทัยยังนับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดูคงเป็นอิทธิพลที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมขอมที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง รวมทั้งบริเวณภาคกลางตอนบนด้วย (บำรุงคำเอก, 2550, น.22) โดยได้สร้างเทวสถานเป็นองค์พระปรางค์สำหรับประดิษฐานพระผู้เป็นเจ้าของพราหมณ์ทั้งหลาย รวมเรียกว่า พระไศยศาสตร์ ในพิธีมงคลทั้งพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดูได้มีการผสมผสานใช้ในเมืองสุโขทัย กล่าวคือ มีการนิมนต์พระสงฆ์มาสวดพระปริตรและเชิญพราหมณ์ มาอ่านพระเวทสักการะพระผู้เป็นเจ้าตามที่มีเทวรูปเคารพ ได้แก่ พระอิศวร (พระศิวะ) พระวิษณุ (พระนารายณ์) พระอุมา (ศักดิ์ของพระอิศวร) พระหริหระ (เทวรูปที่รวมพระศิวะกับพระวิษณุไว้ในองค์เดียวกัน) จึงทำให้การทำบุญบำเพ็ญกุศลที่เป็นมงคลนั้นทั้งพิธีสงฆ์และพิธีพราหมณ์ผสมผสานกันสืบมาจนทุกวันนี้ (พลาดิษฐ์ สัทธีชัยกิจ, 2546, น.118)

ในสมัยอยุธยา พราหมณ์ยังทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและพิจารณาความกฎหมายแก่ศาลด้วย นอกจากนี้ยังมีศาลสูงสุดของพราหมณ์คือ ลูกขุน ณ ศาลหลวง มีหัวหน้าคณะคือ มหาราชครูปุโรหิต และมหาราชครูมหิธร พร้อมด้วยพราหมณ์จำนวน 12 คน ทำหน้าที่ศึกษากฎหมายต่างๆ อย่างลึกซึ้ง โดยมีศักดินา 10,000 เทียบเท่าศักดินาของเจ้าพระยาของกรมใหญ่สุด (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2546, น.249)

พราหมณ์ในราชสำนักในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นส่วนใหญ่จะมาจากทางภาคใต้ของไทย คือ จากเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งพร่องรอยการเข้ามาเป็นพราหมณ์มาจากรัฐทมิฬนาฑู ที่เป็นแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่และสมบูรณ์แบบมากที่สุดทั้งในอดีตและปัจจุบัน จากการสำรวจในพื้นที่ พบสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนา แม้จะมีอายุหลายร้อยศตวรรษยังอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และใช้ปฏิบัติทางศาสนาอยู่ ด้วยความเจริญทางด้านวัฒนธรรมนี้ได้ขยายแพร่อิทธิพลครอบคลุมไปในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (บำรุง คำเอก, 2550, น.149)

พราหมณ์ในกรุงเทพฯ ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตกำแพงพระนคร หรือบริเวณเสาชิงช้า เนื่องด้วยมีหน้าที่ราชการเกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีกรรมของราชสำนัก (อินทิตรา ซาฮีร์, 2534, น.25) นอกจากนี้ กลุ่มพราหมณ์ในราชสำนักยุคปัจจุบันยังขยายบทบาทเกี่ยวกับการจัดทำพิธีกรรมให้กับบุคคลทั่วไป การทำวัตถุมงคล และทำนายโชคชะตาให้กับกลุ่มนักธุรกิจและชาวบ้าน รวมไปถึงการมีส่วนช่วยเหลือสังคมด้วยการพัฒนาสังคมและการศึกษา (มูลนิธิพระพิฆเนศ, 2546, น.52)

จะเห็นได้ว่าสังคมไทยได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดูจากอินเดียมาก่อนยุคสุโขทัย ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูมีการแพร่กระจายปรับตัว ผสมผสานกับความเชื่อท้องถิ่น และกลายเป็นรากฐานทางศาสนา สังคม และวัฒนธรรมไทยซึ่งจะได้กล่าวในมิติภาษาในลำดับต่อไป

3. การยืมภาษาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดูและพุทธศาสนา

อาณาจักรสยามโบราณประกอบด้วยผู้คนที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหลากหลายทางภาษาพูด ส่วนภาษาเขียนเป็นวิวัฒนาการที่ได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย (ธิดา สาระยา, 2552, น.295) เมื่อรับคติความเชื่อจากอินเดียผ่านทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาพุทธในหลากหลายรูปแบบ จากหลักฐานพบว่ามีการใช้ตัวอักษรเพื่อจารึกเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนาซึ่งเป็นการกำหนด “ภาษาศักดิ์สิทธิ์” ขึ้น เพื่อสร้างให้เกิดการสื่อสารในบรรดาชนชั้นปกครองของกลุ่มชนต่างเผ่าพันธุ์

ต่างภาษา เป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางศาสนาและเรื่องสำคัญอื่นๆ ในสมัยทวารวดี มีการรับรูปแบบอักษรปัลลวะเดิมผสมผสานกับภาษาท้องถิ่น พัฒนากลายเป็นลักษณะเฉพาะของอักษร 2 แบบคืออักษรมอญโบราณและอักษรขอมโบราณ พร้อมกับรับเอาแบบแผนทางภาษาของชาวอินเดียมาใช้ ได้แก่ ภาษาบาลี ใช้สำหรับเรื่องราวทางพุทธศาสนา และภาษาสันสกฤตใช้ในเรื่องราวที่เกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดสังคมลายลักษณ์ที่ใช้ภาษาไปพร้อมกัน (ธิดา สาระยา, 2552, น. 99, 296)

ด้วยเหตุที่ภาษาบาลี-สันสกฤตเกี่ยวเนื่องกับศาสนาและแนวคิดเทวราชาผ่านการใช้คำราชาศัพท์ทำให้ภาษาทั้งสองมีความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นภาษาชั้นสูงซึ่งเป็นที่นิยมในการใช้เพื่อตั้งชื่อในสมัยรัตนโกสินทร์ในระบอบประชาธิปไตย โดยจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

4. พัฒนาการของการตั้งชื่อของคนไทย

การตั้งชื่อของคนไทยสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในสมัยสุโขทัย การตั้งชื่อสะท้อนแนวความคิด 2 ประการ ประการแรก การตั้งชื่อเพื่อแสดงลำดับความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น อ้าย ยี่ ไส่ จั่ว ประการที่สอง การตั้งชื่อเพื่อสะท้อนความต้องการในเรื่องความมั่นคง รุ่งเรือง เช่น คง จอด ร่วง เป็นต้น ในสมัยอยุธยา-ธนบุรี การตั้งชื่อสะท้อนแนวคิด 2 ประการ ประการแรก การตั้งชื่อสะท้อนแนวคิดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติรอบตัว เช่น ช้าง หมู เอื้อง จัน พุด สน แก้ว ทอง ประการที่สอง การตั้งชื่อที่มีความหมายดีๆ เป็นมงคลแก่ลูกหลาน เช่น พร ดี มิ่ง ยอด เข็ม เป็นต้น ในขณะที่สมัยรัตนโกสินทร์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มีความเชื่อคล้ายสมัยอยุธยา-ธนบุรี คือ การตั้งชื่อที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติและมีความเชื่อด้านพุทธศาสนา เช่น เกด คำ จัน ทอง ทองดี บุญ บุญมาก และปรากฏชื่อที่มีความหมายแสดงความสัมพันธ์ของพี่น้องสมัยสุโขทัย เช่น เขียวใหญ่-เขียวเล็ก นิ้มใหญ่-นิ้มเล็ก เป็นต้น ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงระบอบประชาธิปไตยในระยะต้น เริ่มมีความเท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นมากขึ้น คนไทยบางกลุ่มเริ่มตั้งชื่อบุตรหลานด้วยวิธีการเดียวกับราชสกุล คือ ชื่อหลายพยางค์ ใช้ภาษาบาลี-สันสกฤตมากขึ้น นำคติการตั้งชื่อในคัมภีร์นามทักษาปกรณ์ มาใช้ เช่น ฉัตร นรินทร์ วิจิตร สังวาลย์ เป็นต้น ชื่อที่เป็นคำไทยแท้ยังใช้อยู่แต่ไม่นิยมคำพยางค์เดียวจึงต้องปรับให้เป็นสองพยางค์ เช่น งามพร้อม จงรัก แดงอ่อน บานเย็น เป็นต้น ในสมัยรัตนโกสินทร์ ช่วงจอมพล แปลก (ป.) พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีจนถึงปัจจุบัน เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงการตั้งชื่อของคนไทย เนื่องจากรัฐบาลต้องการปรับปรุงวัฒนธรรมไทยให้ทัดเทียมกับชาติตะวันตก โดยเฉพาะการตั้งชื่อของ

คนไทย เดิมชื่อชายและหญิงจะซ้ำกัน ไม่แบ่งแยกเพศชัดเจน รัฐบาลจึงออกประกาศชักชวนประชาชนในยุคนั้นให้ตั้งชื่อเพื่อบ่งเพศของเจ้าของชื่อ จึงทำให้ประชาชนตื่นตัวและพยายามเปลี่ยนแปลงวิธีการตั้งชื่อของตนและบุตรหลานตามประกาศดังกล่าว หลังจากนั้นมาลักษณะชื่อของคนไทยก็จะแยกให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าเป็นชื่อผู้ชายหรือผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความหมาย กล่าวคือ ชื่อของผู้ชายส่วนใหญ่จะมีความหมายแสดงถึงอำนาจและความกล้าหาญ ส่วนชื่อของผู้หญิงก็จะมีความหมายที่แสดงถึงความเป็นหญิงและความงามในด้านภาษาก็นิยมใช้ชื่อที่เป็นภาษาบาลี-สันสกฤตที่ทำให้คนเคารพนับถือหรือยำเกรงมากขึ้น เช่น ผู้ชายชื่อ กล้าณรงค์ ณรงค์ศักดิ์ อำนาจ ส่วนผู้หญิงชื่อ นวลอนงค์ นิมมอณงค์ พงศ์ศรี เป็นต้น (สมชาย ลำเนียงงาม, 2545)

จากพัฒนาการการตั้งชื่อของคนไทยดังกล่าวข้างต้นมีการเปลี่ยนแปลงจากการใช้ภาษาไทยที่เป็นคำพยางค์เดียวค่อยๆ ปรับเปลี่ยนมาเป็นคำสองพยางค์ และจากการใช้คำภาษาไทยก็เปลี่ยนความนิยมมาใช้คำภาษาบาลี-สันสกฤตมากขึ้นเพราะสามารถสร้างคำที่มีความหมายที่เป็นมงคลได้อีกนับไม่ถ้วน

ด้วยเหตุที่คนไทยมีการผสมผสานความคิด ความเชื่อระหว่างศาสนาพุทธกับศาสนาพราหมณ์-ฮินดูมาเป็นเวลาช้านานดังที่กล่าวไปในตอนต้นจึงทำให้พิธีกรรม รวมถึงคติความเชื่อแบบฮินดูซึมซับอยู่ในมโนคติของคนไทยด้วยการยอมรับนับถือเทพเจ้าของฮินดูจำนวนหนึ่งว่าเป็นเทพที่มีพลัง มีอำนาจ สามารถช่วยเหลือลดบันดาลให้ผู้คนที่เคารพนับถือ เลื่อมใสศรัทธาและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบประสบความสำเร็จตามที่ตนบนบานศาลกล่าว หรือขอพรได้ ดังนั้นการตั้งชื่อโดยมีความหมายเกี่ยวข้องกับเทพฮินดูจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะน้อมนำพลังของเทพมาไว้ในตัวเจ้าของชื่อได้ ทั้งนี้ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับเทพฮินดูจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการตั้งชื่อที่เป็นมงคลของคนไทยด้วย

5. การวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์ : แวดวงความหมายของนามมงคลที่เกี่ยวกับเทพเจ้าฮินดู

จากข้อมูลพบชื่อที่มีความหมายโดยตรงถึงเทพเจ้าต่างๆ และที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเทพเจ้า ซึ่งสามารถวิเคราะห์แวดวงความหมาย (semantic field) โดยแบ่งตามวันเกิดที่มีความถี่มากที่สุดไปหาวันเกิดที่มีความถี่น้อยสุด ดังนี้

5.1 ชื่อที่มีความหมายถึงเทพเจ้า และกลุ่มเทพเจ้าโดยตรง

จากข้อมูลนามมงคลที่เก็บได้จำนวน 686 ชื่อที่มีความหมายถึงเทพเจ้าและกลุ่มเทพเจ้า พบชื่อที่หมายถึงเทพเจ้าและกลุ่มเทพเจ้าโดยตรง จำนวน 410 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 59.76 ของจำนวนชื่อทั้งหมด

หากพิจารณาตามวันเกิด พบว่า ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับเทพเจ้าที่มีความถี่แตกต่างกันไปซึ่งจัดลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ได้แก่วันพุธ จำนวน 141 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 20.55 ของจำนวนชื่อทั้งหมด ลำดับที่ 2 ได้แก่วันเสาร์ จำนวน 92 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 13.41 ของจำนวนชื่อทั้งหมด ลำดับที่ 3 ได้แก่วันอาทิตย์ จำนวน 73 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 10.64 ของจำนวนชื่อทั้งหมด ลำดับที่ 4 ได้แก่วันศุกร์ จำนวน 42 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 6.12 ของจำนวนชื่อทั้งหมด ลำดับที่ 5 ได้แก่วันอังคาร จำนวน 27 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 3.93 ลำดับที่ 6 ได้แก่วันพฤหัสบดี จำนวน 20 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.91 ของจำนวนชื่อทั้งหมด และลำดับที่ 7 ได้แก่วันจันทร์ จำนวน 15 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.18 ของจำนวนชื่อทั้งหมด

หากพิจารณาจากชื่อที่มีความหมายถึงเทพเจ้าและกลุ่มเทพเจ้า มีทั้งหมด 26 ความหมาย สามารถจัดลำดับความสำคัญตามจำนวนความถี่ของชื่อ 10 อันดับ ได้ดังนี้

- 1) พระอาทิตย์ 122 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 17.78 ของชื่อทั้งหมด เช่น อาทิตย์ ทินกร ทินพันธุ์ ประดิพิทย์ ทินบัติ ชามนิจ จิตรภาณุ เป็นต้น
- 2) พระจันทร์ 71 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 10.34 ของชื่อทั้งหมด เช่น นักขัตนาถ ดารารมณีนาศานาถ ตมิศา ตมิศ เป็นต้น
- 3) พระสิวะ/พระอิศวร 40 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.83 ของชื่อทั้งหมด เช่น ทามอุทร นฤศวร์ นรุตม์ ปฤษท์ศวี ฐฎาธร เป็นต้น
- 4) พระพรหม 36 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.24 ของชื่อทั้งหมด เช่น กัมลาศ ชาติกร กมลภู ปรเมษฐ์ เป็นต้น
- 5) พระวิษณุ/พระนารายณ์ 35 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.10 ของชื่อทั้งหมด เช่น เอกองค์ นรุตม์ กุณฑร ชนรรทน์ เป็นต้น
- 6) พระกฤษณะ 21 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 3.06 ของชื่อทั้งหมด เช่น ทศรर्थ กฤษณะ ทาโมรท์ กฤษณัส เป็นต้น
- 7) พระอินทร์ 14 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.04 ของชื่อทั้งหมด เช่น ทรรวรีกั ติระราชา ตริทเศศ เป็นต้น
- 8) พระลักษมี 11 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 1.60 ของชื่อทั้งหมด เช่น ปัทมาวดี กมลลา เป็นต้น

9) พระวิษณุและพระศิวะ 9 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 1.31 ของชื่อทั้งหมด เช่น คารังคนพศักดิ์ เป็นต้น

10) พระนางปารวตี 7 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 1.02 ของชื่อทั้งหมด เช่น นคนันท์ เป็นต้น

11) พระอัคนี 4 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 09.7 ของชื่อทั้งหมด เช่น ดันคุมัด เป็นต้น
 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วันเกิดกับนามมงคลที่มีความหมายของเทพเจ้า/กลุ่มเทพเจ้า

วัน ความหมาย เทพเจ้า/กลุ่ม เทพเจ้า	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	รวม
	จำนวนชื่อ							
1. พระอาทิตย์	26	2	7	41	6	15	25	122
2. พระจันทร์	10	1	4	19	2	11	24	71
3. พระศิวะ/ พระอิศวร	6	3	6	14	1	3	7	40
4. พระพรหม	7	1	2	13	4	3	6	36
5. พระวิษณุ/ นารายณ์	7	4	4	9	1		10	35
6. พระกฤษณะ	2	3	1	7	2	3	3	21
7. พระอินทร์	1			7		3	3	14
8. พระลักษมี	3		2	5			1	11
9. พระวิษณุ พระศิวะ	1			5		1	2	9
10. นางปารวตี	1		1	2		1	2	7
11. พระวิษณุ พระกฤษณะ	1			2			1	4

วัน ความหมาย เทพเจ้า/กลุ่ม เทพเจ้า	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	รวม
	จำนวนชื่อ							
12. พระอาทิตย์ พระสีวะ	-			2	1		1	4
13. พระจันทร์ พระสีวะ พระอัคนี พระวิษณุ	2			1			1	4
14. พระอัคนี	1			1		1	1	4
15. พระอาทิตย์ พระพรหม	1			1	1		1	4
16. ดาวพุธ พระวิษณุ				1	1	1	1	4
17. พระพุธ	1			2				3
18. พระยม	1	1		1				3
19. พระจันทร์ และดวงดาว	1			1			1	3
20. พระ พฤหัสบดี				2				2
21. ดาวพระเสาร์				2				2
22. พระจันทร์ พระพฤหัสบดี	1			1				2

วัน ความหมาย เทพเจ้า/กลุ่ม เทพเจ้า	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	รวม
	จำนวนชื่อ							
23. พระอาทิตย์ พระจันทร์				1			1	2
24. พระเวท ทั้งสาม				1				1
25. พระอินทร์ พระศิวะ พระอัคนี							1	1
26. เทพเจ้า ฮินดู					1			1
รวมชื่อ ทั้งหมด	73	15	27	141	20	42	92	410

5.2 ชื่อที่มีความหมายเปรียบเทียบกับเทพเจ้าหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้า

ในข้อมูลนามมงคล 686 ชื่อ พบชื่อที่มีความหมายเปรียบเทียบกับเทพเจ้าหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าได้แก่ พระจันทร์ พระอาทิตย์ พระศิวะ และสวารค์ชั้นดาวดึงส์ จำนวน 63 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 9.18 ของชื่อทั้งหมด ซึ่งสามารถจำแนกความหมายของชื่อที่แสดงการเปรียบเทียบได้ดังนี้

5.2.1 เปรียบกับพระจันทร์

ชื่อที่มีความหมายเปรียบกับพระจันทร์พบจำนวนมากที่สุดคือ 53 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 84.12 ของจำนวนชื่อที่มีความหมายเปรียบเทียบทั้งหมด (63 ชื่อ) ทั้งนี้ชื่อแสดงการเปรียบเทียบพระจันทร์กับความงาม ความสง่า ความน่ารัก ผิวพรรณผ่องใส ความสวย ความเหมือน ความเย็นตาเย็นใจ ความนุ่มนวล ความงามของเครื่องประดับ พระจันทร์วันเพ็ญ พระจันทร์ข้างขึ้น อ่อนๆ และความบริสุทธิ์ และเปรียบพระจันทร์เหมือนทองคำ เช่น

จารุจันวี	หมายถึง	งามสง่าน่ารักดั่งพระจันทร์
จันทร์	หมายถึง	น้มนวลดุจแสงจันทร์
กนกจันทร์	หมายถึง	พระจันทร์ดั่งทองคำ

5.2.2 เปรียบกับพระอาทิตย์

พบข้อมูลชื่อที่มีความหมายเปรียบกับพระอาทิตย์จำนวน 5 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 7.93 ของจำนวนชื่อที่มีความหมายเปรียบเทียบทั้งหมด ชื่อแสดงการเปรียบพระอาทิตย์กับความสว่างไสว ความเรืองรอง และความสวย เช่น

งามรวี	หมายถึง	สวยดั่งอาทิตย์
ฉัตรรวี	หมายถึง	ร่มอันเรืองรองดั่งอาทิตย์

5.2.3 เปรียบกับพระศิวะ

พบข้อมูลชื่อที่มีความหมายเปรียบกับพระศิวะ 4 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 6.34 ของชื่อที่มีความหมายเปรียบเทียบทั้งหมด ชื่อทั้งสี่เปรียบความเหมือนกับพระศิวะเพียงประการเดียว เช่น

ทวัต	หมายถึง	เหมือนศิวะ
------	---------	------------

5.2.4 เปรียบสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

พบข้อมูลชื่อที่เปรียบกับสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพียง 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของชื่อที่มีความหมายเปรียบเทียบทั้งหมด ได้แก่

ตรีทิพนิภา	หมายถึง	เปรียบเหมือนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
------------	---------	--------------------------------

5.3 ชื่อที่มีความหมายแสดงลักษณะของเทพเจ้า

ชื่อที่มีความหมายแสดงลักษณะของเทพเจ้าด้วยการเพิ่มส่วนขยายหน้าชื่อเทพเจ้า เพื่อบอกลักษณะของเทพเจ้าให้ชัดเจนขึ้น พบจำนวน 143 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 20.85 ของจำนวนชื่อทั้งหมด (686 ชื่อ) เช่น

กฤษณพล	หมายถึง	กำลังของพระกฤษณะ
จักรกฤษณ์	หมายถึง	พระนารายณ์จักร
อติเทพ	หมายถึง	เทวดาชั้นสูงที่สุด ได้แก่ พระพรหม
สิวฤทธิ์	หมายถึง	พลังอำนาจของพระอิศวร
ศศิวิมล	หมายถึง	ความบริสุทธิ์ของพระจันทร์
จิครนาถ	หมายถึง	ผู้เป็นใหญ่ในสวรรค์คือพระอินทร์

5.4 ชื่อที่มีความหมายแสดงว่าเทพเจ้าเป็นเจ้าของและที่มาของสรรพสิ่ง

จากข้อมูลพบชื่อที่มีความหมายว่าเทพเจ้าเป็นเจ้าของและที่มาของสรรพสิ่งมีจำนวน 67 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 9.77 ของจำนวนชื่อทั้งหมด พบว่า พระอินทร์ พระศิวะ พระอิศวร พระอาทิตย์ พระกฤษณะ พระจันทร์ พระนารายณ์ พระเสาร์ และพระพรหมเป็นเจ้าของสรรพสิ่งและเป็นที่มาของสรรพสิ่ง เช่น

นันทวัน	หมายถึง	ชื่อสวนของพระอินทร์
ปาริฉัตร	หมายถึง	ชื่อของต้นไม้ชนิดหนึ่งในสวนของพระอินทร์
ไวษยันต์	หมายถึง	ชื่อวังของพระอินทร์
นิรณรา	หมายถึง	ชื่อพาหนะพระอาทิตย์
ศิวพร	หมายถึง	คำกล่าวสรรเสริญที่มีมาจากองค์พระอิศวร
บรรพดา	หมายถึง	มเหสีพระศิวะ

5.5 ชื่อที่มีความหมายแสดงความชื่นชมยินดีต่อเทพเจ้า

จากข้อมูลพบชื่อที่มีความหมายแสดงความชื่นชมยินดีในเทพเจ้า 3 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.44 ของจำนวนชื่อทั้งหมด เช่น

จรมณ	หมายถึง	ยินดีในพระจันทร์
จารุจันทร์	หมายถึง	พระจันทร์งาม
กานต์รวี	หมายถึง	พระอาทิตย์ที่น่ารัก พระอาทิตย์งดงาม

นามมงคลที่ปรากฏในข้อมูลที่มีความหมายถึงเทพเจ้าฮินดูไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นชื่อที่มีความหมายเฉพาะเทพองค์นั้นๆ เท่านั้น คนไทยสามารถผสมคำบาลี-สันสกฤตเพื่อให้ได้นามมงคลที่มีความหมายขยายออก (widening of meaning) จากความหมายเดิมออกไปได้โดยบูรณาการความหมายของเทพหลายองค์ไว้ในหนึ่งชื่อ เพื่อบอกความเปรียบกับเทพเจ้า เพื่อบอกคุณลักษณะของเทพเจ้า และเพื่อแสดงความชื่นชมยินดีต่อเทพเจ้า

6. เทพเจ้าฮินดูในนามมงคลของคนไทย

จากการวิเคราะห์แวดวงความหมายทางภาษานามมงคลของคนไทยที่มีความหมายเกี่ยวกับเทพเจ้าฮินดูข้างต้นไปแล้ว ในลำดับต่อไปจะขอลำถึงเทพเจ้าและกลุ่มเทพเจ้าฮินดูที่นิยมตั้งเป็นชื่อในนามมงคลของคนไทยเพียง 10 อันดับแรก เพื่อแสดงลักษณะของเทพเหล่านั้น ดังนี้

6.1 พระอาทิตย์หรือสุริยเทพ

คติการนับถือสุริยเทพหรือเทพที่เกี่ยวกับพระอาทิตย์นับเป็นคติที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษยชาติ น่าจะเป็นพระเจ้าองค์แรกของโลก หลายๆ ชาติมีความเชื่อตามปรากฏการณ์ที่เห็นตรงกันว่าพระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออกใช้เวลาโคจร 12 ชั่วโมงและลับขอบฟ้าทางทิศตะวันตกซึ่งเกิดขึ้นเป็นนิจ จนได้ฉายาว่า “เทพเจ้าผู้จรชัวนิจนรันคร” พระอาทิตย์เป็นเทพเจ้าแห่งการเกษตรกรรมและการครองชีพในเวลากลางวัน

พระอาทิตย์เป็นบุตรของพระกัศยปกับนางอหิติ บางตำราบันทึกว่าเป็นโอรสของชยุต แต่ในรามายณะเล่าว่าท่านเป็นบุตรของพรหม ชายาชื่อนางศรันยา บ้างก็ว่าชื่อนางสังญา มีบุตร และธิดา 4 คน นามว่า มนุ ไวรัสวัต พระยม และนางยามิ (ยุมมานที/ แม่น้ำยมนา) ตามคัมภีร์พระเวทเก่า สุริยเทพเป็นจอมเทพผู้ยิ่งใหญ่ 1 ใน 3 ของมหาเทพ ต่อมาถูกลดบทบาทลงเป็นอนุเทพในนามของเทพระวี (Ravi) หรือ ระวีพาร (Ravibara) เป็นเทพประจำวันอาทิตย์

ลักษณะ รูปร่างเล็ก พระวรกายเป็นสีทองแดงไหม้ ดวงเนตรทองเปล่งสีแดง ชิวหาทองมี 3 เนตร ทรงมีผม หนวด เคราสีทอง พระรัศมีเป็นสีแสดแดงรอบกาย มี 4 กร กรหนึ่งประทานพร กรหนึ่งห้ามอุปัทวันตราย อีก 2 กรถือดอกบัว ทรงพัสดราภรณ์สีทอง ประดับแก้วปีทมราช (ทับทิม) พระหัตถ์ถือไม้เท้ายาว ประทับนั่งบนราชสีห์ (ตามคติไทย) ซึ่งต่างจากคติฮินดูตรงที่ทรงรถเทียมม้า 7 ตัว มีนายอรุณเทพสารตีเป็นผู้ขับเคลื่อน การใช้รถเทียมม้า 7 ตัวซึ่งหมายถึงทรงเป็นใหญ่ในวันทั้งเจ็ดของสัปดาห์ พระอาทิตย์ทรงเป็นผู้รักษาเกียรติ มีความถือตน และเจ้าระเบียบ (พหลหลวง, 2547, น.19-20, 24; สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.251-254)

อัญมณีประจำดวงอาทิตย์คือ อัญมณีสีแสด สำหรับพระประจำวันเกิดของผู้ที่เกิดวันอาทิตย์ก็คือ ปางถวยเนตร (พหลหลวง, 2547, น.27)

จากการวิเคราะห์นามมงคลข้างต้นพบว่า นามมงคลที่มีความหมายถึงพระอาทิตย์มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคติความเชื่อของฮินดูและไทยที่เห็นว่าพระอาทิตย์เป็นเทพที่มนุษย์รู้จักเป็นองค์แรกและยกย่องให้เป็น “เทพแห่งแสงสว่างและการเกษตร” (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.250)

6.2 พระจันทร์

ตามคติฮินดูพระจันทร์เป็นเพศชายเพราะเทพเจ้าผู้ทรงฤทธิ์ทั้งหลายของฮินดูล้วนเป็นชาย อาทิตย์คู่กับจันทร์ซึ่งกันไปตามคติคู่นิยม (Dualism) ที่ถือว่าทุกอย่างในโลกเป็นของคู่กันเสมอ (พหลหลวง, 2547, น.40)

ตำนานของพระจันทร์ข้างว่าเป็น โอรสของพระอัครมุนีกับนางอนสุชา บ้างว่าเป็น โอรสของพระธรรม บ้างก็ว่าเป็นโอรสของพระวรุณเจ้าแห่งมหาสมุทร หรือบ้างก็ว่าพระ อิศวรสร้างพระจันทร์จากนางฟ้า 15 นางโดยร่ายพระเวทด้วยฝ่าสีขาวนวลแล้วประพรมด้วย น้ำอมฤต เกิดเป็นพระจันทร์ขึ้น ทั้งนี้โบราณถือว่าพระจันทร์ตามปกคิมีสีขาวนวล หาก สุกสว่างเต็มดวงก็จะเปล่งประกายส่องสว่างเหมือนเพชร การที่เอานางฟ้ามาร่ายพระเวทเพื่อ แสดงให้เห็นว่าต้นกำเนิดของพระจันทร์แท้จริงหล่อหลอมมาจากเพศหญิง ด้วยเหตุนี้ พระจันทร์จึงมีความอ่อนหวานนุ่มนวลและจริตมาษา (พหลหลวง, 2547, น.50)

พระจันทร์มีชายา 27 องค์ มีโอรสคือพระพุท ลักษณะผิวขาวสีขาวย ทรงอาภรณ์สีเหลือง อย่างกษัตริย์ ประดับด้วยไข่มุกหรือเพชรรัศมีสีขาว มี 2 กร กรหนึ่งถือดอกบัว กรซ้ายถือคทา ประทับนั่งบนกวางหรือทรงรถสามล้อเทียมด้วยม้าสีขาวดอกมะลิจำนวน 10 ตัว

อย่างไรก็ตาม พระจันทร์ได้ชื่อว่าเป็น “เทพแห่งราตรี จินตนาการ และการล้าสัตว์” ซึ่งน่าจะเป็นเทพคู่กับพระอาทิตย์องค์แรกที่มนุษย์รู้จัก สำหรับพระประจำวันเกิดของผู้ที่เกิด วันจันทร์ก็คือ ปางห้ามสมุทร (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.256)

สอดคล้องกับข้อมูลนามมงคลของคนไทยข้างต้นที่คนไทยรู้จักและให้ความสำคัญ ในการตั้งเป็นชื่อที่มีจำนวนมากเป็นลำดับสองรองจากพระอาทิตย์ แต่จากความหมายของ นามมงคล ทัศนยะของคนไทยที่มีต่อพระจันทร์สัมพันธ์กับความสวยงาม สุกสว่าง และความ นุ่มนวล ซึ่งแสดงออกถึงความเป็นเพศหญิงที่ต่างจากคติฮินดู

6.3 พระศิวะ พระพรหม และพระวิษณุ

พระศิวะ พระพรหม และพระวิษณุเป็นเทพที่คนอินเดียยกย่องมาก รวมเรียกเทพทั้ง สามว่า “ตรีมูรติ” แต่ละองค์จะมีประวัติ ลักษณะ บทบาท หน้าที่ แตกต่างกันไป โดยขอเรียง ตามลำดับความถี่ของนามมงคลข้างต้น ดังนี้

6.3.1 พระศิวะ/พระอิศวร

พระศิวะหรืออีกชื่อหนึ่งคือพระอิศวร เพิ่งเริ่มมีการกล่าวถึงในคัมภีร์พระเวทใหม่ หรืออุปนิษัต และมีปรากฏในคัมภีร์อื่นๆ เช่น รามายณะ มหาภารตะ ฯลฯ

พระศิวะเกิดจากการที่พระพรหมบำเพ็ญตบะจนเหงื่อไหล จึงเอามันชุดที่ขง (คิ้ว) แต่ความคมของไม้ทำให้บาดจนโลหิตหยดลงไฟ เกิดเป็นเทพบุตร ซึ่งร้องไห้ขอชื่อจากพระ พรหมถึง 8 ครั้งจึงพอใจ ส่วนคติไทยเล่าว่า เมื่อไฟบรรลัยกัลป์ล้างโลกแล้ว พระเวทและ ธรรมมาประหลุมกันกลายเป็นพระอิศวร หมายถึง การเกิดขึ้นเอง โดยมีอิทธิฤทธิ์ในการสร้าง อำนาจบารมีในการสร้างโลก (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.3)

ลักษณะเป็นชายรูปงาม สีกายขาวแดง มี 3 ตา ตาขวาเป็นดวงอาทิตย์ ตาซ้ายเป็นพระจันทร์ ตาที่หน้าผากเป็นไฟ การมี 3 ตาเพื่อจะได้มองอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทรงมี 5 เศียร 4 กร ปกคิมักมีรูปในท่ายันตรีตรง มีพระจันทร์เป็นปิ่นปักผม เกศขามวดเป็นเกลียวสูงซึ่งเป็นสัญลักษณ์ว่าแบกแม่น้ำไว้บนพระเศียรที่ไหลมาจากสวรรค์ มีมาลัยกะโหลกมนุษย์คล้องคออยู่ มีงูพันคอ พระศอกสีนิลเพราะทรงคัมภีรพิษที่มีผู้จะทำลายโลก และทรงคัมภีร์เพื่อรักษาโลกไว้ พระกรถือตรีศูลหรือสามง่าม ทรงห่มหนังเสือ หนังกวาง หรือหนังงู ทรงมีพาหนะประจำตัวคือวอหนทิหรือสังกายน เขาไกรลาสในป่าหิมพานต์เป็นเทวสถานของพระศิวะ (พหลหลวง, 2547, น.142; สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.3, 5-6)

พระมหาลีทรงพระนามว่าพระนางปารวตี หรือพระแม่อุมาเทวี มีโอรส 2 องค์คือพระคเณศ และพระขันธกุมาร และยังมีชายอีก 2 องค์คือพระคงคา และนางสนธยาซึ่งเป็นธิดาของพระพรหม (พหลหลวง, 2547, น.143; สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.3)

สัญลักษณ์แทนพระองค์คือศิวลึงค์ ดอกไม้ประจำพระองค์คือดอกลำโพง พระศิวะถือเป็นตัวแทนธาตุดินและไฟ (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.5)

พระศิวะได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำลายล้างสรรพสิ่ง ซึ่งชาวฮินดูเชื่อว่อีกด้านของการทำลายล้างคือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นมา

คติของเทพตรีมูรติที่มีความขัดแย้งกันและกับเทพองค์อื่นๆ เหมือนกับภาพสะท้อนความขัดแย้งของกิเลสมนุษย์นั่นเอง เพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างพระผู้เป็นเจ้าขึ้นมา (บุญเย็น วอทอง, 2550, น.92, 97)

จากนามมงคลข้างต้น ชื่อที่มีความหมายถึงพระศิวะหรือพระอิศวรมีมากเป็นอันดับ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยรู้จักและนิยมตั้งชื่อที่หมายถึงเทพเจ้าของฮินดูองค์นี้มาก

6.3.2 พระพรหม

พระพรหม มาจากรากศัพท์เดียวกับคำว่าพราหมณ์ซึ่งเป็นเทพมนุษย์ และจากเทพมนุษย์ก็ได้มีการเขียนคัมภีร์ยกฐานะให้สูงขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นเทพเจ้าสูงสุดองค์เดียวโดยพวกพราหมณ์รวมเอาคุณสมบัติของประชาบดี และปुरुष ไว้ในนามของ “พระพรหม” ซึ่งเป็นองค์ที่สถาปนาขึ้นมาใหม่ แต่การกำหนดดังกล่าวคงสร้างความขัดแย้งกับผู้ที่เคารพนับถือเทพเจ้ารุ่นเก่าของตนอยู่มาก จึงมีการปรับสภาพของตรีมูรติให้เข้ากับตรีจอมเทพรุ่นเก่า โดยกำหนดว่าพระพรหมคือความเมตตา ความปรารถนาดีในการสร้าง สรรพสิ่งที่ทำให้เกิดมีขึ้น พระศิวะคือความมืด การลงโทษ และการทำลายล้างโลก และพระวิษณุคือความกรุณาปรานี และความดีที่

คุ้มครองรักษาโลกและสรรพสิ่ง จอมเทพทั้งสามมีสภาวะสามแยกเป็นหนึ่ง หรือหนึ่งรวมเป็นสาม เทวรูปตรีมูรติจึงมีสามเศียร โดยมีพระพรหมอยู่ตรงกลาง (บุญเย็น วอทอง, 2550, น.73-74)

พระพรหมมีประวัติที่กล่าวไว้ทั้งในศาสนาพราหมณ์ซึ่งมีองค์เดียวคือผู้สร้างโลก แต่ในศาสนาพุทธมีหลายองค์ซึ่งเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าหลายช่วง พระพรหมของศาสนาพุทธคือคนที่ทำความดีตั้งมั่นอยู่ในพรหมวิหาร 4 ลักษณะ ทรงมี 5 เศียร โดย 4 เศียรใช้แสดงพระเวทต่างๆ ส่วนเศียรที่ 5 เป็นเศียรที่ทรงจำพระเวททั้งหมด จนทำให้เศียรที่ 5 มีรัศมีรุ่งโรจน์ส่งผลให้เทวดาและอสูรทั้งหลายทนไม่ได้ไปทูลพระศิวะมาช่วย ท่านจึงตัดเศียรที่ 5 นี้ทิ้งด้วยพระนขา (เล็บ) รูปพระพรหมจึงมี 4 พักตร์ 4 กรมาตั้งแต่สมัยคุปตะ มีกายสีแดง สวมชฎามงกุฏ และสวมมาลัยดอกไม้อีสขาว กุณฑลเป็นทองหรือทับทิม ทรงอาภรณ์หนึ่ง กวางสีคำพระเนตรปิด เกรายาว มุ่นพระเกศาเป็นขมวด มีประจำคอคล้องกับสายชัชฎูปริต (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.23-24)

พระพรหมทรงสร้างเทพธิดาจากธาตุนริศูทธิ์ในกายของพระองค์เองให้ชื่อว่า ศตรูปา แต่พระพรหมเกิดความหลงใหลจนต้องเห็นนางตลอดเวลาจึงเกิดมี 5 เศียร จนกระทั่งพระศิวะต้องมาขัดขวางเพราะเป็นเรื่องผิดที่จะรักบุตรสาวของตน พระศิวะจึงตัดเศียรที่อยู่ด้านบนสุดของพระพรหมออก 1 เศียร และห้ามไม่ให้บูชาพระพรหม แต่ให้บูชาพระศิวะและพระนารายณ์แทน ตั้งแต่นั้นพระพรหมถูกลดบทบาทลง

พระพรหมเป็นตัวแทนธาตุลม ทรงหงส์หรือบางทีก็ว่าห่าน 7 ตัวเป็นพาหนะ ในอินเดียมีศาลพระพรหมเพียงที่เดียวคือที่ปุชกะระ แขวงอาชมิร์ ราชธาสถาน แต่ในประเทศไทยคนนิยมสร้างศาลพระพรหมมากมาย ศรีทธาและยอมรับในความศักดิ์สิทธิ์ มีการกราบไหว้เช่นสรวงบูชาพระพรหม รวมถึงมีนักท่องเที่ยวจากที่ต่างๆ มาสักการะโดยเฉพาะที่ศาลท้าวหมาพรหม สำหรับคนไทยแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างศาสนาพราหมณ์และพุทธจนแยกกันไม่ออก ซึ่งสอดคล้องกับการตั้งนามมงคลที่มีความหมายถึงพระพรหมมากเป็นอันดับ 4

6.3.3 พระวิษณุหรือพระนารายณ์

วิษณุมาจากคำว่า วิศ/วิษ แปลว่า “เข้าไป” หมายถึงการเข้าไปชิมซาบอยู่ในสรรพสิ่ง ในสากลจักรวาล (บุญเย็น วอทอง, 2550, น.79; สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.36) พระวิษณุเป็นเทพองค์ที่ 2 ต่อจากพระพรหมในตรีมูรติ ทรงเป็นเทพเจ้าแห่งการสร้าง การยกย่องหรือจัดลำดับความสำคัญของเทพสามองค์ขึ้นอยู่กับพรหมณาจารย์ผู้เขียนคัมภีร์ต่างๆ ว่าจะยกย่องให้เทพ

องค์ใดเป็นใหญ่ซึ่งยังสับสนอยู่ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่นับถือพระวิฆณุตั้ง “ลัทธิไวษณพนิกาย” เพื่อบูชาพระวิฆณุเป็นเทพสูงสุด (อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551, น.69)

ลักษณะเป็นบุรุษหนุ่ม ความเป็นสิริลึงแก่ หมายถึง ท้องฟ้าและมหาสมุทรซึ่งไม่มีจุดสิ้นสุด ทรงอาภรณ์สีเหลือง สวมมงกุฎ รอบคอสวมเพชรพลอย และพวงมาลัยดอกไม้ สวมต่างหู 2 อันซึ่งเป็นเครื่องแสดงคู่ตรงข้ามระหว่างความรู้กับความไม่รู้ ความสุขและความเศร้า ความยินดีและความเจ็บปวด (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.38)

พระลักษณะเป็นชายา ไม่มีไอรส ธิดา พระวิฆณุสถิตอยู่บนหลังพญานันตนาคราช บัลลังก์ มีดอกบัวจงกลนีสีขาวเป็นที่ประทับในเกษียรสมุทร มีวิมานเป็นแก้วมณี พาหนะคือพญาครุฑ พระนารายณ์ทรงมีอาวุธ 5 อย่าง ได้แก่ สังข์ จักร คทา ธนู และพระขรรค์

พระนารายณ์เป็นตัวแทนแห่งธาตุน้ำ ชาวฮินดูนับถือต้นกะเพราเป็นตัวแทนพระวิฆณุ (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.41-42) คนไทยรู้จักพระนารายณ์มาตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย แม้แต่ชื่อพระมหากษัตริย์ไทยก็เกี่ยวข้องกับพระนารายณ์ โดยเฉพาะในยุครัตนโกสินทร์ พระรามในรามเกียรติ์กลายเป็นภาคสำคัญของคนไทย เพราะแต่งขึ้นเพื่อเทิดทูนเกียรติพระมหากษัตริย์ที่มีความเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากพระนารายณ์ มีการใช้ครุฑและจักรเป็นตราสัญลักษณ์ของราชการไทย (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.47)

จากข้อมูลนามมงคล พบว่า มีชื่อที่มีความหมายถึงพระวิฆณุหรือพระนารายณ์เป็นอันดับที่ 5 นอกจากนี้ ยังมีชื่อที่มีความหมายถึงกลุ่มเทพเจ้า ได้แก่ พระวิฆณุและพระศิวะ, พระวิฆณุและพระกฤษณะ, พระอินทร์ พระศิวะ พระอัคนี และพระวิฆณุ

6.4 พระกฤษณะ

เป็นอวตารปางหนึ่งของพระนารายณ์ชื่อว่ากฤษณะอวตาร คือการลงมาเกิดเป็นท้าวกฤษณะในเรื่องมหากาพย์มหาภารตะ ไปปราบพญาอง (อสูรในเรื่องอนิรุทธ) และเป็นสารถิขัรบรถศึกให้พระอรชุน (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.40)

คำว่า กฤษณะ มีความหมายว่า ดำ คล้ำ มีด หรือน้ำเงินเข้ม แต่ในรูปมักวาดสีผิวให้พระองค์เป็นสีน้ำเงินเข้ม มีโคสีขาวเป็นสัตว์เลี้ยง มี 1 เศียร 2 กร 2 พระบาท พระกฤษณะทรงมีชายา 16,108 คน ทรงปกครองเมืองทวารกา (ไทยเขียนเป็นทวารวดี)

ในมหาสงครามที่ทุ่งกุรุเกษตรในนาม “มหากาพย์มหาภารตะ” ระหว่างตระกูลปาณฑพกับตระกูลการพนั้น พระกฤษณะเป็นสารถิให้ฝ่ายปาณฑพ และสั่งสอนอรชุน (หนึ่งในห้าของพี่น้องตระกูลปาณฑพ) ไว้ใน “ภควัทคีตา” วรรณคดีอันเลื่องชื่อ ในที่สุดฝ่ายปาณฑพก็ได้รับชัยชนะในสงคราม (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.85; อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551, น.109-110)

คนไทยอาพระกษณะมาแต่งแทรกตามทีต่างๆ เช่น ละครเรื่องพระอุณรุฑ คือ อนิรุฑ จากข้อมูลพนามมงคลของคนไทยทีมีความหมายเกี่ยวกับพระกษณะมีมากเป็นลำดับที่ 6

6.5 พระอินทร์

พระอินทร์ทรงเป็นหนึ่งไนตรีเทพไนยุคแรกได้แก่ พระอินทร์ สุริยะ และวายุ โดยมีพระอินทร์เป็นเจ้าแห่งเทพทั้งปวงปกครองชั้นบรรยากาศลงมาถึงพื้นโลก ต่อมาพระอินทร์ถูกลบบทบาทลงภายหลังทีมีการนับถือตรีมูรติขึ้นใหม่ ได้แก่ พระพรหม พระศิวะ และพระวิษณุ พระอินทร์จึงกลายเป็นเทพชั้นรอง (อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551, น.120)

ลักษณะร่างกายกำยสี่เศสประกายทอง เปลี้นรูปได้หลายอย่างตามใจ มีพันตามิแขนทียาว 4 แขน มักถือพิณไว้ในกรซำย กรขวาวไว้ดีคพิณ มี 4 กร แต่โดยมากบรรยายเพียง 2 กร หัตถ์ถือวัชระ พระอินทร์ของอินเดียและไทยมักบรรยายวากายเป็นสีเสียว (อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551, น.122-123)

มีมเหสีนามว่าอินทிரานีหรือสจี พระโอรสคือพระไชยนต์ ทีเกิดจากนางอินทிரานี พระอรชุน พาลีไนรามเกียรติ์ก็เป็นลูกพระอินทร์เกิดจากนางอหลยา นอกจากนี้ มีธิดาคือนางอาสา (ความหวัง) นางศรัทธา (เลื่อมใสเชื่อฟัง) นางสิริ (ความดี) และนางหิริ (ละอายใจ) ทีอยู่ค้อยอดเขาพระสุเมรุชื่อ อมราวดีนคร หรือทเวาะปุระ (อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551, น.122-123)

อาวุธพิเศษคือวชิราวุธ ตะขอใหญ่ พระขรรค์อาญาสิทธิ์มีสายรุ้งเป็นคันศร (อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551, น.123) ทรงซำยชื่อไอรวาทะหรือเอราวันเป็นพาหนะ

สำหรับประเทศไทย รัชกาลที 6 ทรงใช้มหาวชิราวุธซึ่งเป็นอาวุธสำคัญของพระอินทร์เป็นตราประจำรัชกาล ตราประจำกรุงเทพมหานครเป็นรูปพระอินทร์ทรงซำยเอราวัน ส่วนจังหวัดอุดรดิคต์ทำตราประจำจังหวัดเป็นรูปมณฑปพระแท่นศิลาอาสน์ซึ่งเป็นที่ประทับของพระอินทร์ จังหวัดสุรินทร์ทำเป็นรูปพระอินทร์ประทับบนแท่นเศียรซำยเอราวันอยู่หน้าปราสาทหินศีขรภูมิ (อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551, น.127)

นามมงคลของคนไทยทีมีความหมายถึงพระอินทร์เป็นอันดับ 7 และยังมี ความหมายถึงกลุ่มเทพเจ้าทีหมายถึงพระอินทร์กับเทพเจ้าองค์อื่น ได้แก่ พระศิวะ พระอัคนี และพระวิษณุ

6.6 พระลักษมี

พระลักษมีเป็นเทวีแห่งความดีงาม แสงสว่าง ความรู้ โภคทรัพย์ และโชคลาภ พราหมณ์นับถือพระลักษมีว่าเป็นเทวีแห่งความมั่งคั่ง ความเจริญ และความรัก ตามตำนานไนรามายณะพระลักษมีเกิดจากดอกบัวทีลอยขึ้นมาจากฟองคลื่นทีเทวดากับอสูรกำลังกวน

เกษียรสมุทร กลางดอกบัวปรากฏสตรีรูปร่างผุดผ่องทั่วสรรพางค์กาย เมื่อบัวลอยมาใกล้ฝั่ง เทวีกั้วก้านฝั่งนำดอกบัวไปถวายพระนารายณ์ เป็นพระอัศรมเหสีของพระนารายณ์

ลักษณะมีวรกายสีทอง ประดับด้วยเครื่องถนิมพิมพาภรณ์สีเหลือง บนเศียรทรงมงกุฎ ประดับเพชรรัตน์ ทรงปล่อยเกศยาว ทรงสวมพวงมาลาทำด้วยดอกไม้ที่ไม่มีวันร่วงโรยได้มาจากเกษียรสมุทร ทรงสร้อยสังวาลย์แก้วมุกดา ทรงทองกรกอบแก้วนพรัตน์ มี 4 กร ถือดอกบัวหลวง ประทับบนดอกบัวหลวง เป็นชายาพระนารายณ์ มีโอรสคือกามเทพ ประทับที่สวรรค์ไววถูณฐ์ที่เดียวกับพระนารายณ์ ทรงนงสูกเป็นพาหนะ การที่พระลักษมีเป็นชายาของพระนารายณ์ทุกอวตารแสดงให้เห็นถึงรักแท้และความซื่อสัตย์ที่มีต่อพระองค์ผู้เดียว (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.101-104)

นามมงคลของคนไทยที่มีความหมายถึงพระลักษมีมีจำนวนมากเป็นลำดับที่ 7 ซึ่งมักเป็นชื่อของสตรี

6.7 พระนางปารวตี

พระนางปารวตีเป็นนามหนึ่งในหลายๆ นามของพระอูมา เป็นเทพธิดาสูงสุด เป็นมเหสีของพระศิวะหรือพระอิศวร มีบุตร 2 องค์ คือ พระคณศและพระขันธกุมาร

พระอูมามักทำเป็นสองภาค คือ ภาคใจดี มีหน้าตาสวยงาม มี 4 กร ผิวกายเหลือง ชีเสื้อมีอีกนามหนึ่งว่า เคารี ส่วนภาคดุร้ายและมีอิทธิฤทธิ์มากคือ ภาคทुरคาและภาคกาตี รูปทुरคาทำเป็นหญิงที่ใช้ร่างคนตายทำเป็นคัมภีร์ คล้องสร้อยคอทำด้วยห้วยกะโหลก คาคเข้มขัดที่ทำจากซี่โครงคน ผมยาวถึงเท้า ตาถลนโปนแดง แลบลิ้นยาวถึงทรวงอก ถันยาวถึงเอว เล็บมือเล็บเท้ายาวแหลมคม มีสีกายดำ มีเลือดหยดตามปากและตัว มีงูเป็นเครื่องแต่ง มี 10 กร ถืออาวุธทุกกร สัตยลักษณะคือ พระโยนีคู่กับพระศิวลึงค์

คนไทยคุ้นกับแม่กาลีมากเพราะวัดพระศรีอูมาเทวีเคารพนับถือพระแม่อูมาเป็นเทพหลัก ช่วงเทศกาล “นวราตรี” ที่มีการประกอบพิธีและแห่แห่นเทพเจ้าไปในย่านนั้น มีผู้คนรู้จักและเข้าร่วมงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.19) นอกจากนี้ นามมงคลที่มีความหมายถึงพระนางปารวตีมีมากเป็นลำดับที่ 10 ซึ่งใช้เป็นชื่อสำหรับสตรี

6.8 พระอัคนี

พระอัคนีเป็นเทพแห่งไฟหรือพระเพลิง เป็นโอรสของพระทยาอุสและพระปริถิวี หรือพระกัศยปกับนางอิตติ ทรงเป็นเทพอันดับสองรองจากพระอินทร์

ลักษณะเป็นบุรุษมี 2 เศียร ใบหน้าหนึ่งแสดงถึงความเมตตา อีกใบหน้าหนึ่งแสดงถึงความดุร้าย มี 4 กร 7 ลิ้น มีเปลวไฟพวยพุ่งจากพระโอษฐ์ กายสีทองคำ เสื้อทรงสีม่วง แต่ภาพ

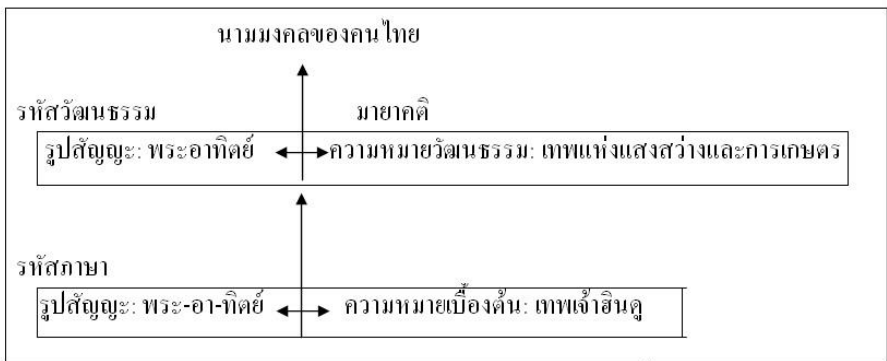
มักบรรยายว่าสีแดง มีรัศมี 7 แฉกส่องแสงโดยรอบ สีทองคำ เกศาสีม่วงแก่ สว่าง โพลน รัศมี เป็นคว้นเหมือนสีหมอกเมฆ มือถือดอกบัว มีคางและฟันอันร้อนจัด คล้องสังวาลรูปร่างเหมือน พราหมณ์ มีสังวาลผลไม้ร้อยเป็นพวง

มเหสีคือนางสวาทะ มีบุตรสามคนได้แก่ ปาวก ปวมาน และศุจิ มีอาวุธคือ ขวาน โดมร ดอกบัว และศร ทรงระมัดหรือแรดเป็นพาหนะ

พระอัคนีเป็นผู้ทำประโยชน์ให้กับมนุษย์ด้วยการให้พลังงานความร้อนกับมนุษย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพ (สุรศักดิ์ ทอง, 2553, น.134-136)

7. การวิเคราะห์ชื่อเทพเจ้าในเชิงสัญลักษณ์

เนื่องจากนามมงคลเกี่ยวข้องกับความหมายถึงเทพเจ้า ผู้วิจัยจึงใช้กรอบแนวคิด สัญลักษณ์ในการศึกษาสัญลักษณ์ (sign) และการอ้างอิงความหมาย สัญลักษณ์ศึกษาว่าการ อ้างอิงความหมายที่ปรากฏอยู่รอบๆ ตัวเราได้รับผลกระทบจากกรอบทางสังคม (social convention) ที่ฝังรากลึกอยู่แล้วในสังคม จากข้อมูลนามมงคลสามารถสรุปให้เห็นแนวคิด เรื่องเทพเจ้าฮินดูที่เป็นรูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์ตามแนวคิดของ โรดองด์ บาร์ตส์ ดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

รูปสัญลักษณ์ของเทพเจ้าเดี่ยว (ไม่รวมกลุ่มเทพเจ้า) กับความหมายสัญลักษณ์ทาง วัฒนธรรมในระดับมายาคติ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 รูปสัญลักษณ์และความหมายทางวัฒนธรรมของเทพเจ้าฮินดูในระดับมายาคติ

รูปสัญลักษณ์	ความหมายสัญลักษณ์ (ทางวัฒนธรรม) ³
1. พระอาทิตย์	เทพแห่งแสงสว่างและการเกษตร
2. พระจันทร์	เทพแห่งราตรี จินตนาการและการล่าสัตว์ เจ้าแห่ง โสม
3. พระศิวะ/ พระอิศวร	พระมหาเทพผู้ยิ่งใหญ่ เทพเจ้าแห่งการทำลาย
4. พระพรหม	เทพผู้สร้างและรังสรรค์
5. พระวิษณุ/นารายณ์	เทพผู้ปกป้องและคุ้มครอง
6. พระกฤษณะ	อวตารหนึ่งของพระวิษณุ
7. พระอินทร์	เทพแห่งดินฟ้าอากาศ ลมพายุ ฟ้าฝน และสงคราม
8. พระลักษมี	เทวีแห่งความดีงาม แสงสว่าง (ความรู้) โภคทรัพย์ และ โชคลาภ
10. พระนางปารวตี	เป็นต้นแบบของความรักของภรรยา ของมารดา นำพาความสงบสุขให้เกิดขึ้นกับชีวิตครอบครัวและ บุตร
11. พระอัคนี	เทพแห่งไฟ
12. พระพุท	เทพแห่งวาจาและพาณิชย์
13. พระยม	ตุลาการแห่งคนตายและเป็นเจ้านรก
14. พระพหูสบัติ	ครุแห่งเทวดา เทพแห่งโหราศาสตร์
15. ดาวพระเสาร์	เทพแห่งการกสิกรรมและอารยธรรม
16. พระเวททั้งสาม	ความรู้ประเภทศรุตอันได้แก่เวทยาที่ฟังมาจากพรหม
17. เทพเจ้าฮินดู	พลัง อำนาจ ความศักดิ์สิทธิ์

8. รูปและอภิปราย

การตั้งชื่อที่มีความหมายถึงเทพเจ้าฮินดูสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของศาสนา และความเชื่อของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูที่ผสมผสานกับศาสนาพุทธ และความเชื่อท้องถิ่นของคนไทยที่มีมาอย่างยาวนาน โดยผ่านภาษาบาลี สันสกฤตที่สถาปนาให้เป็นภาษาศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่นิยมสำหรับการตั้งนามมงคล คนไทยมีวิธีการสมาคมคำเพื่อสร้างคำที่มีความหมายขยายตามที่คนต้องการได้ เช่น ชื่อที่มีความหมายถึงกลุ่มเทพเจ้าตั้งแต่สององค์ไปจนถึงสิ่งศักดิ์เป็นต้น ทำให้สามารถสร้างนามมงคลได้ไม่สิ้นสุด นอกจากนี้จะให้ความหมายที่ดีแล้ว ยังป้องกันการตั้งชื่อซ้ำได้อีกด้วย

จากประวัติโดยย่อของเทพเจ้าต่างๆ ที่กล่าวข้างต้น เทพเจ้าแต่ละองค์มีคุณลักษณะเด่นแตกต่างกันไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึง “อำนาจ” ที่ทุกองค์ครองอยู่ มีการแข่งขันสถานะความสำคัญ ความเป็นใหญ่ของเทพเจ้าในหมู่พราหมณาจารย์ และสาวกที่เป็นผู้สถาปนาความสำคัญของเทพเจ้าที่ตนนับถือ แต่เพื่อความสงบ สันติ จึงต้องสร้างสมดุลของพลังอำนาจของเทพเจ้าให้เป็นหนึ่งเดียวในกรณีตรีมูรติ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระพุทธเจ้าจะได้ทรงสอนว่าชื่อเป็นเพียงบัญญัติเพื่อใช้เรียกกันเท่านั้น ดังข้อความต่อไปนี้

...ชื่อเป็นเพียงบัญญัติสำหรับเรียกกัน ขึ้นชื่อว่าความสำเร็จ
ประโยชน์ใดๆ มิได้มีเพราะชื่อเลย เธอจงพอใจชื่อของคนนั้นเถิด.
เธอคงยังอ่อนวอนอยู่รำไป ความที่เธอมุ่งความสำเร็จโดยชื่อนี้ เกิด
แพร่หลายกระจายไปในสงฆ์

(อ้างจาก “อรรถกถา นามสัทธิตชาดก ว่าด้วยชื่อไม่เป็นของสำคัญ”)

แต่คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่อาจเข้าถึงแก่นแท้ของคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้อย่างลึกซึ้ง ยังมีทัศนคติฟุ้งฟิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจ มั่นคงให้กับชีวิต นามมงคลเป็นมิติหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยต้องการให้เทพเจ้าอยู่คู่กับตน คนจำนวนมากตั้งชื่อหรือเปลี่ยนชื่อให้เป็นมงคลหรือถูกโฉลกกับเจ้าตัวมากที่สุด และอาจเปลี่ยนชื่อบ่อยครั้งในชีวิต

จากการศึกษาแฉวงความหมายของนามมงคลที่มีความหมายถึงเทพเจ้าและกลุ่มเทพเจ้า 686 ชื่อ สามารถจำแนกแฉวงความหมายได้ดังนี้

- 1) ชื่อที่หมายถึงเทพเจ้าและกลุ่มเทพเจ้า
- 2) ชื่อที่มีความหมายเปรียบเทียบกับเทพเจ้าหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้า

- 3) ชื่อที่มีความหมายแสดงลักษณะของเทพเจ้า
- 4) ชื่อที่มีความหมายแสดงว่าเทพเจ้าเป็นเจ้าของและที่มาของสรรพสิ่ง
- 5) ชื่อที่มีความหมายแสดงความชื่นชมยินดีต่อเทพเจ้า

สำหรับนามมงคลที่มีความหมายถึงเทพเจ้าอินดูพบว่ามี 26 ความหมาย ซึ่งนำเสนอประวัติและคุณลักษณะโดยย่อเพียงสิบอันดับแรก ได้แก่ พระอาทิตย์ พระจันทร์ ตรีมูรติ-พระศิวะ พระพรหม และพระวิษณุ พระกฤษณะ พระอินทร์ พระลักษมี พระนางปารวตี และพระอักษิ อย่างไรก็ตามชื่อเทพเจ้าแต่ละองค์มีลักษณะไม่ต่างไปจากมนุษย์ที่มีทั้งส่วนดีและไม่ดีซึ่งเป็นภาพสะท้อนตัวตนของมนุษย์นั่นเอง นอกจากนี้ เทพเจ้าเป็นรูปสัญลักษณ์ที่มีความหมายในทางมายาคติที่เป็นที่ยอมรับของคนจำนวนมาก เกิดจากการแพร่กระจายและผสมผสานกันมาอย่างยาวนาน และได้รับการสถาปนาให้มีพลังหรือความศักดิ์สิทธิ์เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ มีสถานะสูงส่งเหนือมนุษย์ และเป็นที่พึ่งทางจิตใจของมนุษย์ คนไทยจึงน้อมนำความหมายทางวัฒนธรรมของเทพเจ้ามาตั้งเป็นนามที่ถือว่าเป็นมงคลสำหรับคนไทย

เชิงอรรถ

¹ ส่วนหนึ่งของบทความนี้มาจากของโครงการวิจัยเรื่อง “บทบาทของศาสนาฮินดู ชิกข์ และเซิน ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว สังคม และวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายอินเดียในประเทศไทย” ซึ่งได้รับทุนงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2555, 2557

² แนวคิดเรื่องมายาคติ (mythologies) ของ Roland Barthes (1957) ได้ถูกแปลจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทยโดยกรรณพิมล อังคศิริสรพ ในชื่อมายาคติ โดยมินนพร ประชากุล เป็นบรรณาธิการ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์คบไฟ เมื่อปี พ.ศ.2544 และครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ.2547

³ ความหมายของ 1-16 อ้างจากอรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551; สุรศักดิ์ ทอง, 2553.

เอกสารอ้างอิง

ชาลววิทย์ เกษตรศิริ. (2546). *อยุธยา: Discovery Ayutthaya*. กรุงเทพฯ: บริษัทตรีเม แลชเซอร์กราฟฟิค จำกัด.

ธิดา สาระยา (2552). *อารยธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.

บาร์ตส์, โรล็องด์. (2547). *มายาคติ (Mythologies)* กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

บำรุง คำเอก. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- บุญเย็น วอทอง. (2550). *เทพเจ้า*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม่คำผาง.
- พลาคิษฐ์ สิทธิชัยกิจ. (2546). *เล่าเรื่องเมืองสุโขทัย*. กรุงเทพฯ: บางกอกบุ๊ก.
- พลุลลวง. (2547). *เทพ โลก*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- มูลนิธิพระพิมลธรรม. (2546). *ประวัติศาสตร์พราหมณ์และพระมหาท้าว 7 องค์*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- สมชาย สำเนียงงาม. (2545). *ลักษณะภาษาที่แสดงความเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคล และกาลกิณีในชื่อของคนไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุรศักดิ์ ทอง. (2553). *สยามทิวะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- สุวิทย์ ทองศรีเกตุ. (2523). *พิธีกรรมต่างๆ ในนครศรีธรรมราชที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์*. ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช.
- อรุณศักดิ์ กิ่งมณี. (2551). *ศรีมูรติ อภิมหาเทพของฮินดู*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- อรรถกถา นามสิทธิชาดก ว่าด้วยชื่อไม้เป็นของสำคัญ. (ม.ป.ป.). *พระไตรปิฎก เล่มที่ 27 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 19 ขุททกนิกาย ชาดก ภาค 1*. สืบค้นจาก <http://www.84000.org/tipitaka/attha/attha.php?b=27&i=97>.
- อินทรา ชาฮีร์. (2534). *บทบาทสมาคมศรีคุรุสิงห์สภาในสังคมไทย (พ.ศ. 2475-พ.ศ. 2525)*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.